

Elamumajanduse ja planeerimise valdkond

Põhiteemad

- ✘ Varjendite kavandamine ja toetused
- ✘ Tuulikute planeerimine ja selle keerdkäigud
- ✘ Energiamajanduse arengukava ja kortermajade elektriautode laadimistaristu arendamine

Varjendite kavandamine ja toetused Eestis

Eestis pole taasiseseisvumisest alates uusi varjendeid ehitatud. Seetõttu alustatakse varjendite rajamist nullist, mis tähendab, et piisava võrgustiku loomine võtab aastakümneid. Seaduse jõustumisel peavad hoonete omanikud arvestama varjumise kohustustega, mis toob kaasa olulise planeerimis- ja investeerimisvajaduse.

Õiguslikud muudatused annavad KOVidele vastutuse varjendite planeerimise, järelevalve, elluviimise ja

kaasrahastuse osas. See on osa kriisivalmiduse poliitika laiendamisest, mis nõuab täiendavaid ressursse, tehnilist kompetentsi ja koostööd riigiga.

Varjend on spetsiaalne ruum või rajatis, mis pakub elanikele kaitset kriisiolukorras, näiteks sõjalise ohu või katastroofi korral. 2025. aasta sügisel Riigikogus vastu võetud hädaolukorra seaduse muudatused sätestavad kohustuse tagada varjumisvõimalused uutes hoonetes, kus liiguvad rahvamassid (nt kaubanduskeskused, koolid, spordirajatised). Olemasolevates hoonetes tuleb varjumisvõimaluste analüüs ja kohandamine teha hiljemalt 2027. aasta septembriks.

Tuulikute planeerimine ja selle keerdkäigud

Praegu on üle Eesti ligikaudu 200 tuulikut ning Kliimaministeeriumi andmetel on 2030. aastaks vaja võimsusest olenevalt veel 200–400 tuulikut. 2025 aasta tuuleparkide kavandamist Eestis on tugevalt mõjutanud mitmetahulised vastuseisud: kohalik vastuseis, ühiskondlik ebakindlus, keskkonna- ja julgeolekumure ning killustatud planeerimisraamistik. Alluvad mured hõlmavad tervisekaitset, keskkonnamõjusid ning sotsiaal-majanduslikke tagajärgi. Selline vastuseis nõuab riiklikku koordineerimist, läbipaistvust, teaduspõhiseid uuringuid ja selgeid regulatsioonilahendusi, et vältida pikemaajalisi takistusi taastuvelektri edendamisel.

Kohalike vastuseis kasvab, kui Eesti plaanib tuuleparkide võimsust laiendada. Põltsamaa vallas esitati mitusada ning Järva vallas üle 1000 allkirja planeeritud tuulepargi vastu. Samuti koguti allkirju Türi ja Põhja-Pärnumaa valdades.

Kuna iga KOV planeerib eraldi, tekib killustatus. Mõnes piirkonnas on kavandatud mitut tuuleparki, mõnes jääb planeerimine katkendlikuks. Kohalikud elanikud ja KOVid rõhutavad vajadust ühtseks riiklikuks planeeringuks, sest praegune killustatus tekitab segadust ja planeeringute ümber keerulist õigusruumi.

Energiamajanduse (ENMAK) arengukava ja kortermajade elektriautode laadimistaristu arendamine

Alates 2025. aastast on ENMAK 2035 (energiamajanduse arengukava) koostamise ja rakendamise protsessis tugevalt rõhutatud koostööd riigi ja kohalike omavalitsuste vahel. KOVid on olnud alates 2025. aastast aktiivselt ENMAK-protsessis – strategiavaldkondades, dokumenteerimises, avalikus menetluses ja seiremehhanismides.

Osalesime riiklike strateegiade täiendamisel ja seireprotsessides. Toimus regulaarne aruandlus ENMAK eesmärkide täitmise kohta.

Projekti jooksul kaasati KOVide jaoks olulisi meetmeid ja lisasid, mis toetavad kohalike tegevuste rakendamist.

Lähtuvalt ENMAK 2035 ja kliimaneutraalsuse eesmärkidest on rakendatud uued riiklikud eesmärgid:

- elektrisõidukite osakaalu suurendamine ja laadimisvõrgustiku laiendamine;

- vähendada kasvuhooonegaaside emissiooni transpordisektoris, luues elektrisõidukite laadimistaristu;
- rajada laadimispunktid, mis suurendavad laadimisvõimekust.

2025. aastal seati eesmärgiks luua täiendav laadimisvõimekus kortermajade juures ja KOV avalikes kohtades. Meede jõudis majasisese kooskõlastusringi ja kooskõlastati ELVLiga. Kavandati laadimistaristu rajamise standardid ja tingimused, mis tagavad võrgu kättesaadavuse ja kasutusmugavuse. Valmistati ette taotlusvoor, mis avatakse 2026. aasta alguses, et kiirendada elektrisõidukite kasutuselevõttu.

Toetuse saajateks on kohalikud omavalitsused (v.a Tallinn ja Tartu). Lisaks KOVidele korteriühistud, mille hallataval kinnistul on vähemalt kümme parkimiskohta (EhS § 651).

Töörühmades osalemine

- ✓ Eluasemepoliitika. Osalesime neljas töötoas, mille eesmärgiks on välja töötada riigipoolsed tegevused ja meetmed eluasemepoliitika väljatöötamiseks, et taskukohased, kättesaadavad ja kvaliteetsed kodud oleksid saadaval igas Eesti paigas
- ✓ EstLink 3 Rehemäe-Aulepa maismaaosa ja Tallinna piirkonna kõrgepingevõrgu tugevdamise riigi eriplaneeringute ja keskkonnamõju strateegiliste hindamiste koostamist nõustav juht- ja töörühm
- ✓ Toetusmeetme „Kohaliku omavalitsuse investeeringud jalgratta- või jalgteedesse“ hindamiskomisjoni liikmena osalemine
- ✓ Liiklusohutusprogrammi 2026–2035 väljatöötamise töörühma liige
- ✓ Kliimaministeeriumi poolt koordineeritav maismaatuuleparkide ümarlaud
- ✓ „Rapla maakonnaplaneeringu 2030+“ ja „Pärnu maakonna planeeringu“ maavarade teemaplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamist koordineeriv juhtrühm
- ✓ Tallinna ringraudtee riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamist koordineeriva juhtrühm
- ✓ Transpordi ja liikuvuse arengukava juhtkomisjon
- ✓ Varjendi nõuete töörühm
- ✓ Üleriigilise planeeringu „Eesti 2050“ koostamist koordineeriv juhtrühm

Ruumi, elamumajanduse ja maade valdkonna töörühm

Esimees

Hardi Alliksaar, Tallinna Linnavaraameti juhataja

Liikmed

Kertu Vuks, Tartu Linnavalitsus

Angeelika Pärna, Rakvere linnaarhitekt

Raido Roop, Tallinna linna strateegiadirektor

Reili Tooming, Mustvee valla maakorraldaja

Siim Suursild, Häädemeeste abivallavanem

Alari Kirt, Tapa Vallavolikogu liige

Annika Jõgimaa, Rae valla planeerimis- ja keskkonnaameti juhataja

Mikk Järv, Kanepi vallavanem

Merle Pussak, Kose Vallavolikogu liige

Martin Karro, Tallinna Linnaplaneerimisameti osakonna juhataja

Anna Õuekallas, Rae Vallavolikogu liige

Kristiina Ott-Rätsepp, Harku valla planeerimis ja ehitusosakonna juhataja

Jaanika Saar, Elva Vallavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja (asendusliige)

Töörühma koordinaator

Kalle Toomet, ELVLi nõunik

2025. aastal toimus **4 töörühmal koosolekut**.

Lisaks osalesid mitmed töörühmaliikmed erinevatel aruteludel ministeeriumite kokku kutsutud arutelude juures esindamaks kohalikke omavalitsusi.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 25.01.2026